

12.3.2021

Eduskunnan talousvaliokunnalle

HE 27/2021 vp eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:ltä lausunto yritysten kustannustukea käsittelevästä hallituksen esityksestä. MaRa lausuu esityksestä seuraavan.

I Yleistä lakiesityksestä

Matkailu- ja ravintolan yritysten sekä työntekijöiden taloudellisesta tilanteesta

Matkailu- ja ravintola-ala on merkittävä ala kansantalouden kannalta. Eri-tyisen suuri on sen merkitys työllistäjänä ja verotulojen kerääjänä. Sen merkitys alueiden elinvoimaisuuden kannalta on tärkeä. Se on myös merkittävä palveluviennin ala (liite 1). Matkailu- ja ravintola-alan yrityksen ovat syvässä taloudellisessa kriisissä koronakriisin jatkuttua jo vuoden (liite 2). Eri toimialojen liikevaihto on vain murto-osa normaalista. Palvelujen heikkoon kysyntään vaikuttaa asiakkaiden varovaisuus, mutta eduskunnan, valtioneuvoston ja viranomaisten päättämillä rajoitustoimilla ja etenkin ravintoloita koskevalla sululla, on olennainen merkitys liikevaihdon romahtamisessa. Tämän viikon tiistaina valmistuneen jäsenkyselymme mukaan 70 prosentilla jäsenyrityksistämme liikevaihto vähenee vähintään puolella tämän vuoden maaliskoukokuussa verrattuna vuoden 2019 vastaavaan aikaan.

Pahiten kärsineitä toimialoja ovat ne toimialat, joihin rajoitus- ja sulkutoimet kohdistuvat kaikkein ankarimmin. Pahimmassa tilanteessa ovat juhla- ja pitopalvelualan yritykset, joista yhdeksän kymmenestä menettää liikevaihdostaan vähintään 70 prosenttia maaliskoukokuussa, ja ohjelmapalvelualan yritykset, joista kaikki menettävät liikevaihdostaan vähintään 60 prosenttia. Niistä toimialoista, jotka menettävät yli puolet liikevaihdostaan, suurimpia menettäjiä ovat pubit ja yökerhot (84 prosenttia yrityksistä), kongressit ja messut sekä hotellit ja kylpylät (79 prosenttia yrityksistä) ja ruokaravintolat (72 prosenttia yrityksistä).

Alueista suurin kärsijä on pääkaupunkiseutu, jossa liike- ja ulkomaan matkailun osuus on erittäin suuri. Tämä näkyy muun muassa auki olevien

hotellien noin 20 prosentin käyttöasteina normaalin yli 70 prosentin käyttöasteen sijaan. Lukuisat hotellit ovat lisäksi kiinni.

Jäsenkyselymme mukaan peräti 24 prosenttia yrityksistä arvioi olevan konkurssiuhan syyskuuhun mennessä ja 3 prosenttia ilmoitti lopettavansa toimintansa. Eri toimialojen tilanne käy ilmi liitteestä 2.

Toimialan yritysten taloudellinen tilanne heijastuu erittäin kielteisellä tavalla alan työntekijöihin. Heidän taloutensa on venytetty äärimmilleen. Moni on ollut lomautettuna viime vuoden huhtikuun alusta lukien ja lomautukset jatkuvat pahimmillaan ensi kesään asti. Palvelualojen ammattiliitto PAMin tuoreen kyselyn mukaan melkein kolme neljästä työssä olevasta kertoi olleensa lomautettuna vuoden 2020 alun jälkeen. Yli puolet vastanneista on joutunut tinkimään koronakriisin takia ruoan määrästä ja laadusta. He ovat joutuneet myymään omaisuuttaan, ja turvautumaan pikavippeihin ja toimeentulotukeen. **Heille tulisi laatia uusi tukimuoto, joka ei vähennä yrityksille maksettavia tukia eikä hyvityksiä.**

Kustannustuen suurimmat ongelmat

Kustannustuessa on kaksi isoa ongelmaa, jotka ovat johtaneet siihen, että sekä ensimmäisestä 300 miljoonan euron kustannustuesta jäi jakamatta 174 miljoonaa euroa että toisesta kustannustuen 550 miljoonasta eurosta jäänee jakamatta yli 350 miljoonaa euroa. Syynä ei ole se, että yritykset eivät tarvitsisi tukea, vaan se, että tukiehdot ovat olleet aivan liian tiukat. Valtion tuet ovat olleet pieniä myös suhteutettuna yritysten normaaliaikana valtiolle maksamiin veroihin verrattuna. Esimerkiksi majoitus- ja ravintola-alan yritysten verojalanjälki oli 2,9 miljardia euroa vuonna 2019.

Tukijärjestelmä on erittäin epäreilu, työllisyyttä heikentävä ja kilpailua vääristävä isoja yrityksiä kohtaan, jotka ovat kärsineet mittavia tappioita koronakriisin vuoksi. Toinen iso ongelma liittyy 30 prosentin omavastuuosuuteen.

Isojen yritysten kustannustuki

Esityksessä ehdotetaan, että kustannustuen enimmäismäärä korotetaan miljoonaan euroon ja yhteenlaskettujen tukien enimmäismäärä 1,8 miljoonaan euroon.

MaRa kannattaa tukien enimmäismäärien nostamista. Useille pk-yrityksille tuen enimmäismäärien nostaminen on riittävä. Se on kuitenkin täysin riittämätön toimialan isoille yrityksille.

Isojen yritysten merkitys työllistäjinä, verojen maksajina ja investoijina on suuri. Suurimmat MaRan yksittäiset jäsenyritykset tekevät koronavirukseen ja rajoitustoimien vuoksi mittaluokkana jopa sadan miljoonan euron tappion. Siihen nähden 1,8 miljoonan euron enimmäistuki yritystä kohti on vaatimaton. Se on sitä erityisesti, kun tukia verrataan muihin Pohjoismaihin. Viittaamme tältä osin Elinkeinoelämän keskusliiton talousvaliokunnalle toimitamaan lausuntoon. Alimitoitettut tuet verrattuna muihin Pohjoismaihin heikentävät suurten suomalaisten yritysten kilpailukykyä ja Suomen vetovoimaa houkuttelevana investointikohteena.

MaRa on kerännyt tietoja MaRan 14:ltä suurimpiin jäsenyrityksiin kuuluvasta yrityksestä. Niiden liikevaihto aleni viime vuonna 45 prosenttia verrattuna vuoteen 2019. Niiden valtiolle tulouttavat arvonnäisäverot alenivat noin 120 miljoonalla eurolla. Yritykset pitivät kuitenkin kiinni henkilöstöstään, sillä ennakonpidätykset palkoista alenivat vain 20 prosenttia. Sen sijaan vuokratyövoiman määrä aleni lähes 60 prosentilla. Näiden yritysten investoinnit olivat lähes 900 miljoonaa euroa vuosina 2016–20. Tukea tarvitsevia suuria yrityksiä on eniten hotelli- ja ravintola-alalla, mutta myös huvi- puisto- sekä kongressi- ja messuialalla. Näissä luvuissa on mukana vain osa MaRan suurimpiin jäsenyrityksiin kuuluvista yrityksistä.

EU:n tammikuun lopussa valtioneuvoston päätöksen tekemät muutokset mahdollistavat yksittäiselle yritykselle maksettavan tuen korottamisen 10 miljoonaan euroon edellyttäen, että yrityksen liikevaihto on laskenut vähintään 30 prosenttia. Tukea voidaan myöntää tiettyyn osaan kiinteistä kuluista. Tukeen oikeuttavista kuluista tulee antaa tarkempi selvitys, minkä isot yritykset pystyvät tekemään. Niiden kontrollointi ei vie liikaa työvoimaa myöskään Valtiokonttorilta. Ottaen huomioon tuen merkityksen suurille yrityksille, tukimuotoa ei voida jättää ottamatta käyttöön sen vuoksi, että siitä aiheutuu viranomaisille lisätyötä ja -kustannuksia.

MaRan arvion mukaan 800 000 euron tukikatto ylittyi kustannustuki II:ssa noin 60–70 jäsenyritykseltä. Näiden yritysten osuus MaRan 3 100 jäsenyrityksen liikevaihdosta on yli 40 prosenttia, henkilöstöstä 34 prosenttia ja palkkasummasta 38 prosenttia.

EU:n valtioneuvoston päätös mahdollistaa sen, ettei konserniin kuuluvia yrityksiä käsitellä yhtenä kokonaisuutena tukikohtaista tai tukien yhteenlaskettua enimmäismäärää laskettaessa. Suomen tulisi käyttää myös tämä mahdollisuus hyväkseen.

MaRa esittää, että talousvaliokunta edellyttäisi, että

- **hallitus valmistelee isoille yrityksille oman tukiohjelmansa, jonka yläraja on 10 miljoonaa euroa ja**

- **hallitus käyttää hyväkseen EU:n valtiontukisäännöstöön sisältyvän mahdollisuuden, jonka mukaan konserniin kuuluvia yrityksiä käsitellään yksittäisinä yrityksinä tukien enimmäismääriä laskettaessa.**

Esityksen 30 prosentin omavastuu

Lakiesityksen 2 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan kustannustuen saamisen edellytyksenä on, että yrityksen liikevaihto on laskenut tukikaudella yli 30 prosenttia.

Lakiesityksessä on suuri ongelma, koska kustannustukea alkaa kertyä joustamattomista kiinteistä kuluista vasta siitä alkaen, kun liikevaihdon aleneminen ylittää 30 prosenttia. Kustannustukea pitäisi alkaa kertyä nousevasti liikevaihdon aleneman alusta alkaen. Tämä on ollut erittäin suuri epäkohta kesä-lokakuulta 2020 maksettavassa kustannustuessa. Jos yrityksen liikevaihto on laskenut esimerkiksi 40 prosenttia ja kiinteiden kulujen määrä on ollut 10 000 euroa kuukaudessa, yritys on saanut vain 1 000 euroa kustannustukea per kuukausi eli käytännössä ei juuri mitään. Tuki on korvannut vain 10 prosenttia joustamattomista kiinteistä kuluista.

Tämä epäkohta on johtanut siihen, että moni yritys on saanut vain vähäisen kustannustuen, vaikka liikevaihto olisi romahtanut esimerkiksi 40 prosentilla, mikä on dramaattinen liikevaihdon alenema.

Jotta useampi yritys voisi saada kustannustukea, liikevaihdon vähimmäisaleneman määrän tulisi olla 20 prosenttia. Koronakriisin pitkittyessä yhä useampia yrityksiä saisi tällöin tukea.

MaRa esittää, että

- **kustannustukeen oikeuttavan liikevaihdon vähenemisen alaraja laskettaisiin 20 prosenttiin.**
- **kustannustukea pitää alkaa kertyä nousevasti liikevaihdon aleneman alusta alkaen. Tukea maksetaan vain yrityksille, joiden liikevaihto on alentunut vähintään laissa säädetyn määrän.**

Kustannustukeen varataan 380 miljoonaa euroa

Hallituksen esityksessä esitetään, että kustannustukeen varataan 380 miljoonaa euroa. Hallitus arvioi, että siitä käytetään 260 miljoonaa euroa, mutta lopullinen summa voi hallituksen arvion mukaan poiketa arviosta merkittävästi. Esityksessä todetaan edelleen, että kannattavilla yrityksillä on myös muita mahdollisia rahoituslähteitä.

Matkailu- ja ravintola-alan yritysten taloudellinen tilanne on kriittinen kunten olemme esittäneet Yleistä -osassa. Eduskunnan tulee varata tukeen riittävästi varoja, koska yritysten tilanne heikkenee jatkuvasti koronakriisin kestäessä. Rajoitustoimien kohteena olevat yritykset tarvitsevat yhä enemmän valtion tukea. Hallitus on mitoittanut tuen nurinkurisesti. Hallitus arvioi, että vain 260 miljoonaa jaetaan yrityksille. Tukiehdot tulisi laatia niin, että koko tuki jaetaan yrityksille. Tarvitsijoita on. Ainakaan matkailu- ja ravintola-alan yrityksillä, edes parhaimmilla, ei ole käytettävissä muita rahoituslähteitä.

MaRa katsoo, että

- **kustannustukeen tulee varata riittävästi varoja.**
- **kustannustuen ehdot tulee mitoittaa niin, että siihen varattu tuki tulee kokonaisuudessaan jaetuksi yrityksille.**

II Yksityiskohtaiset kommentit

2 § Kustannustuen myöntämisen yleiset edellytykset

Säännösesityksen 1 momentin 2 kohdan mukaan yritys on oikeutettu kustannustukeen, jos tukikauden keskimääräinen kuukausikohtainen liikevaihto on yli 30 prosenttia pienempi kuin vertailukauden liikevaihto.

Jotkut yritykset ovat investoineet uusiin toimipaikkoihin myös koronakriisin kestäessä. Usein nämä sitovat investointisopimukset on tehty ennen koronakriisiä. Kun esimerkiksi ravintolayhtiö, jolla on ollut ennen koronakriisiä kaksi ravintolaa, on avannut koronakriisin aikana kaksi uutta ravintolaa, se ei välttämättä saa kustannustukea lainkaan, koska uudet ravintolat ovat nostaneet liikevaihtoa niin paljon, että 30 prosentin liikevaihdon alenema ei toteudu. Tämän vuoksi näillä yrityksillä tulisi olla mahdollisuus esittää Valtiokonttorille aikaisempaa liiketoimintaa vastaava vertailukelpoinen liikevaihdon määrä tukikaudelta verrattuna vertailukauteen.

Tukikauden liikevaihdosta tulee vähentää saadut ennakkomaksut. Arvonlisäveroilmoituksista otettu myynti sisältää myös saadut ennakkomaksut, joita yritys ei saa kirjanpidossaan kirjata tuloksi ennen palvelun tuottamista. Koronatilanteen ja rajoitustoimien vaihdellessa tulee esimerkiksi majoitustoiminnassa poikkeuksellisen paljon peruutuksia, jolloin yritys palauttaa saamiaan ennakkomaksuja joko kokonaan tai osittain. Tällaisia vielä epävarmoja myyntejä ei ole siten perusteltua ottaa mukaan tukikauden liikevaihtoon. Yrityksellä tulee olla kustannustukihakemuksessa mahdollisuus ilmoittaa saamansa ennakkomaksut, jotta Valtiokonttori voi vähentää ne arvonlisäveroilmoituksista otetuista tukikauden myynneistä.

Liiketoimintakaupan jälkeen tulee ostajan liikevaihdon alenema laskea myyjän vertailukauden myynneistä. Mikäli myyjä on myynyt koko liiketoimintansa, Valtiokonttori saa myyntitiedot myyjän arvonlisäveroilmoituksesta. Mikäli myyjä on myynyt vain osan liiketoiminnastaan, ostajalla on oltava mahdollisuus ilmoittaa vertailukauden myynnit myös ostetun liiketoiminnan osalta. Jos kaupan kohteena olleen liiketoiminnan myyntejä ei oteta huomioon vertailukaudelta vaan pelkästään tukikaudelta, tosiasiallinen liikevaihdon alenema jää huomioimatta luovutetun liiketoiminnan osalta.

Koronakriisin menetykset ovat kohdanneet tukikaudella liiketoimintaa harjoittanutta ostajaa, joten kustannustuen tulee tulla ostajalle. Kyse on saman liiketoiminnan jatkamisesta ja muun muassa työoikeuden pakottavien säännösten perusteella työntekijät jatkavat työsuhteissaan ns. vanhoina työntekijöinä. Mikäli tällaisen liiketoimintakaupan jälkeen myyjä hakisi luovuttamastaan liiketoiminnasta kustannustukea, saisi myyjä kustannustuesta perusteetonta etua.

Muilta osin olemme esittäneet perustelut näkemyksellemme edellä Yleistä -kohdassa.

MaRa esittää, että

- **kustannustukeen oikeuttavan liikevaihdon vähenemisen alaraja laskettaisiin 20 prosenttiin.**
- **kustannustukea pitää alkaa kertyä nousevasti liikevaihdon aleneman alusta alkaen. Tukea maksetaan vain yrityksille, joiden liikevaihto on alentunut vähintään laissa säädetyn määrän.**
- **yrityksellä tulee olla mahdollisuus esittää Valtiokonttorille tukikauden vertailukelpoinen liikevaihto siinä tapauksessa, että yritys on avannut esimerkiksi uusia toimipaikkoja, minkä vuoksi kustannustukijakson ja vertailujakson liikevaihdot eivät ole vertailukelpoisia.**
- **tukikauden liikevaihdosta tulee saada vähentää saadut ennakkomaksut.**
- **liiketoimintakaupan jälkeen kustannustuki tulee maksaa ostajalle ja ostajan liikevaihdon alenema tulee laskea myyjän vertailukauden myynneistä.**

3 § Kustannustuen piiriin kuuluvat toimialat ja yritykset

Säännösesityksen 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella nimitään ne toimialat, jotka 1 momentin mukaan kuuluvat kustannustuen piiriin. Lakiesityksen 2 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan on merkitystä yrityksen verohallinnolle ilmoittamalla päätoimialalla.

Toimialarajaus monimutkaistaa hakemusprosessia ja aiheuttaa toistuvasti väärinkäsityksiä hakijoille. Päätoimiala on lähinnä tilastollinen tieto ja toimii huonosti monitoimialayritysten kohdalla. Monen yrityksen päätoimiala on vuosien kuluessa muuttunut, mutta yritys ei ole muuttanut verohallintoon uutta päätoimialaa. Siltä osin kuin Valtiokonttorilla on harkintavaltaa, sen käyttöä tulee ohjata tarkemmin, jotta harkintavallan kautta olisi käytännössä mahdollista saada kustannustukea ja päätökset olisivat ennustettavampia sekä perustellumpia.

MaRa katsoo, että päätoimialan merkitystä tulee vähentää ja valtiokonttorin on käytettävä oikeasti harkintavaltaa myönteisten päätösten tekemiseksi, kun kyseessä on monitoimialayritys.

4 § Kustannustuen määräytymisperusteet

Säännösesityksen 1 momentin 4 kohdan mukaan huomioon otetaan yrityksen hakemuksessa ilmoittamat joustamattomat liiketoiminnan kulut ja menetykset.

Säännösesityksen tarkoituksena on helpottaa joustamattomien kulujen ja menetysten käsittelyä hakuprosessissa. Samalla kuitenkin joustamattomien kulujen määritelmä on muuttunut huonommaksi kuin kustannustuki II:ssa. Säännösesityksen sanamuoto vaikuttaa siltä, että joustamattomien liiketoiminnan kulujen ja menetysten luettelo olisi tyhjentävä. Perusteluista käy kuitenkin ilmi, että kulujen luettelo ei ole tyhjentävä.

Joustamattomien kulujen määritelmää ei ole tarkoituksenmukaista muuttaa toisen hakukierroksen määritelmästä. Kustannus, joka yrityksen on maksettava, vaikka myyntejä ei olisi lainkaan, on toimiva määritelmä joustamattomalle kululle. Nyt lakiesityksessä on lakiin kirjoitettu ensimmäisen hakukierroksen tavoin tyhjentävä luettelo joustamattomista kuluista, mikä toteutuessaan supistaisi liiketoiminnan joustamattomien kulujen määritelmää.

Hyvä muutos on, että hakijan ei tarvitse enää perustella kulujen joustamattomuutta ("yrityksen perustellusti osoittamat joustamattomat liiketoiminnan kulut"), vaan joustamattomat kulut otetaan huomioon yksinkertaisemmin hakijan ilmoituksella.

Menetykset tulee määritellä samankaltaisesti kuin ne ovat vakiintuneesti kirjanpitolainsäädännössä ja yritysverolainsäädännössä jo määritelty. Menetyksistä hallituksen esityksen perusteluissa esimerkkinä käytetty lopulliseksi kuluksi käynyt ennakkomaksu ei käytännössä tuo mitään laajennusta joustamattomien kulujen määritelmään. Menetyksinä pitäisi pystyä korvaamaan esimerkiksi myyntisaamisten arvonalentumisia tai varaston pilaantumisia, jotka eivät ole korrelaatiossa sen hetkisten myyntien kanssa. Korona-aikana yhä useammin laskun maksajat osoittautuvat maksukyvyttömiksi ja varastossa olevat elintarvikkeet pilaantuvat kiristyvien rajoitusten lamauttaessa liiketoimintaa. Elintarvikkeet pilaantuvat muun muassa tilanteessa, jossa uusista rajoitustoimien päättämisestä niiden voimaantuloon kuluva aika on hyvin lyhyt, jolloin esimerkiksi ravintolayritykset joutuvat hävittämään pilaantuvat elintarvikkeet. Nämä menetykset aiheutuvat suoraan eduskunnan, valtioneuvoston ja viranomaisten päätöksistä, joihin yritykset eivät voi vaikuttaa.

MaRa katsoo, että

- **säännöksen sanamuodon ja perustelujen välinen ristiriita olisi syytä korjata niin, ettei säännöksessä oleva luettelo kuluista ja menetyksistä olisi tyhjentävä. Joustamattomat kulut tulee määritellä samalla tavalla kuin kustannustuki II:ssa. Joustamattomia ovat kulut, jotka yrityksen on maksettava, vaikka myyntejä ei olisi lainkaan. Kuluja voidaan havainnollistaa säännöksen perusteluissa olevilla esimerkeillä.**
- **menetykset tulee määritellä samalla tavalla kuin ne on vakiintuneesti määritelty kirjanpitolainsäädännössä ja yritysverolainsäädännössä.**

5 § Kustannustuen määrä

Säännösehdotuksen 2 momentissa on kustannustuen määrän laskennan kaava.

Esitetty muutos laskentakaavaan on kannatettava pienten yritysten tukemiseksi.

Laskentakaavaa tulee kuitenkin muuttaa myös siten, että se kerryttää merkittävästi enemmän kustannustukea heti, kun liikevaihdon aleneman vähimmäismäärä ylitetään. Yksi tätä edistävä muutos olisi, että liikevaihdon alenema alkaa heti kerryttää kustannustukea, mutta kustannustukea maksetaan

vain niille yrityksille, joilla liikevaihdon alenema ylittää laissa määritellyn rajan. Raja olisi syytä alentaa 20 prosenttiin, jotta yhä useampi yritys saisi kustannustukea riittävästi.

Esitetty laskentakaava korvaa liian vähän joustamattomia kuluja. Jos liikevaihdon alenema on esimerkiksi yksittäisen yrityksen näkökulmasta suuri, 40 prosenttia, mikä käytännössä johtaa tappiolliseen toimintaan ja likviditeettikriisiin, kustannustuki korvaa joustamattomista kuluista vain 10 prosenttia, mikä ei riitä pelastamaan yrityksiä, jotka ovat ajautuneet kohta vuoden kestäneen koronakriisin aikana heikkoon taloudelliseen tilanteeseen.

Kustannustuella on tarkoitus turvata yritysten toiminnan jatkuvuutta. Budjettipäätöksillä on osoitettu poliittista tahtoa ohjata yrityksille taloudellista tukea. Kustannustuen molemmilla aikaisemmilla kierroksilla on valtaosa tukeen budjetoiduista euroista jäänyt jakamatta yrityksille. Epäsuhta budjetoinnin ja jaetun kustannustuen välillä on ollut vielä selkeässä kasvussa. Kolmanteen kustannustuen hakukierrokseen on saatava sellainen laskentakaava, joka tuo heikkenevissä maksuvalmiustilanteissa kamppaileville yrityksille aiempaa tuntuvampaa taloudellista tukea.

Säännösehdotuksen 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi 1.1.2020 tai sen jälkeen perustetun yrityksen oikeudesta kustannustukeen.

Uusien yritysten saaminen tuen piiriin on erinomainen uudistus edelliseen kustannustukikierrokseen verrattuna. Sitä tulisi kuitenkin muuttaa niin, että myös liiketoiminnan aloittaminen 1.1.2020 jälkeen oikeuttaisi säännöksessä säädetyllä tavalla kustannustukeen. Esimerkiksi ravintola-alalla yrityksen perustamisen ja liiketoiminnan aloittamisen välinen aika voi olla pitkä lupaprosessien ja liiketilan hankkimiseen kuluvan ajan takia. Yritys voi helposti osoittaa Valtiokonttorille esimerkiksi arvonlisäveroilmoituksilla tai liiketoiminnan harjoittamisen edellyttämien lupien myöntämisajankohdilla, että liiketoiminta on alkanut vasta 1.1.2020 jälkeen.

MaRa esittää, että

- **kustannustukeen oikeuttavan liikevaihdon vähenemisen alaraja laskettaisiin 20 prosenttiin.**
- **kustannustukea pitää alkaa kertyä nousevasti liikevaihdon aleneman alusta alkaen. Tukea maksetaan vain yrityksille, joiden liikevaihto on alentunut vähintään laissa säädetyn määrän.**
- **3 momentin alku muutettaisiin seuraavaan muotoon: ”Jos yritys on aloittanut liiketoimintansa 1. tammikuuta 2020 tai sen jälkeen...”**

6 § Kustannustuen myöntämisen esteet

MaRa kannattaa pienille yrityksille ja mikroyrityksille säädettyä poikkeusta.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Timo Lappi

toimitusjohtaja